

Abstrakt:

Jako základní materiál následující práce jsem zvolil typografické komunity v Lipsku, Vídni a Praze. Na jejich příkladu budu v transnacionální perspektivě sledovat široké téma proměny kolektivních identit, idejí a strategií dělnictva v éře základních technologických, ekonomických, sociálních, politických a kulturních změn od sklonku doby předbřeznové do počátku první světové války. Mým cílem je propojit tradici metodologicky poučené historiografie *labour history* posledních zhruba šedesáti let s úzce pojatými odborovými dějinami malého elitního oboru, které mají mezi typografy dlouhou tradici.

Obecné téma práce rámuji jako utváření kolektivních identit manuálně pracujících v moderní době, které zde budu nazírat jako předpoklad pro kolektivní strategie a praxe jednání, jež budou také předmětem analýzy. Půjde o synchronní analýzu změn, jež ovlivňovaly celou společnost, s proměnami vlastní autoreflexe typografů. Důležitým tématem bude také výzkum napětí mezi vědomím přináležitosti k dělnické třídě a stavovským vědomím, které bylo mezi typografy obzvláště silné.

Osobně vnímám jako hlavní empirický i metodologický přínos práce v propojeném sledování typografických tradic, symbolů a kolektivních identit utvářených po několik staletí s jejich kolektivními strategiemi a praxemi jednání v období vrcholného industriálního kapitalismu a masových odborových a politických aktivit dělnictva na přelomu 19. a 20. století. Jako druhý důležitý přínos práce vnímám svůj přístup k typografickým kolektivním identitám, kulturním afiliacím a solidárním sítím, které nezkoumám pouze ve vztahu k ostatnímu dělnictvu, ale i ve vztahu k nedělnickému prostředí, v tomto případě především intelektuálně měšťanského milieu. Jsem názoru, že takto pojatý výzkum může poskytnout plnější obraz o měnícím se světě kvalifikovaných pracujících v malých oborech a tím také přispět k výzkumu raného dělnického hnutí i utváření dělnické třídy.

Klíčová slova:

dělnické hnutí, dělnická třída, labour history, měšťanská kultura, dělnická kultura, dějiny knihtisku, typografové, revoluce 1848–1849, sociální hnutí, dějiny odborů, socialismus, liberalismus, emancipace